

Мирошниченко А.В., Чернуха А.А.,

студенти гр. Ю-311

юридичного факультету

Дніпропетровського гуманітарного університету

Науковий керівник: Рибіцький С.Б.

АНАЛІЗ НОВОВВЕДЕНЬ ПРАВОЗАСТОСОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ГРОМАДЯН В НОВОМУ ЗАКОНІ УКРАЇНИ “ПРО ПРОКУРАТУРУ”

Прийняття нового закону “Про прокуратуру” є надзвичайно нагальною потребою та значимим питанням для реформування кримінальної юстиції в цілому та внесло низку нововведень до правозастосовної діяльності. Тож окремі

положення Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 р. № 3541 як ніколи потребують ретельного аналізу й дослідження [1].

Законодавство, спрямоване на регламентацію діяльності прокуратури, завжди було в центрі уваги вчених-правознавців з огляду на його особливу важливість для суспільного життя та практичної діяльності. В даному контексті варто коротко зупинитися на основних нововведеннях нового законодавства про прокуратуру. Так, аналіз тексту нового ЗУ «Про прокуратуру» від 14.10.2014 р. №3541 з поточною редакцією від 05.01.2017, підстава №1798-19 дозволяє дійти висновку про певну «революційність» закріплених у ньому положень [2].

Старим ЗУ “Про прокуратуру” від 05.11.1991 р. № 1789-ХІІ (ст. 36-1) визначено було, що “представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді полягає у здійсненні прокурорами від імені держави процесуальних та інших дій, спрямованих на захист у суді інтересів громадянина або держави у випадках, передбачених законом”. Формами представництва є: 1) звернення до суду із заявами або позовами про захист прав і свобод особи або невизначеного кола осіб чи прав юридичних осіб, коли порушуються інтереси держави, або про визнання незаконними правових актів, дій чи рішень органів і посадових осіб; 2) участь у розгляді судами справ; 3) внесення апеляційного, касаційного подання на судові рішення або заяви про їх перегляд за нововиявленими обставинами.

Приводами до дій прокурора щодо здійснення представництва за старим ЗУ було: 1) звернення до прокуратури громадянина; 2) звернення до прокуратури юридичних

та посадових осіб; 3) повідомлення у засобах масової інформації; 4) безпосереднє виявлення прокурором порушеного права громадянина або держави.

Підставами представництва у суді інтересів громадянина, які визначаються Законом України “Про прокуратуру”, є його неспроможність через фізичний чи матеріальний стан або з інших поважних причин самостійно захистити свої порушені чи оспорювані права, або реалізувати процесуальні повноваження, а інтересів держави – наявність порушень або загрози порушень економічних, політичних та інших державних інтересів внаслідок протиправних дій (бездіяльності) фізичних або юридичних осіб, що вчиняються в відносинах між ними або з державою [3].

Отже, прокурор звертається до суду або господарського суду за захистом прав і законних інтересів громадян, держави, а також підприємств і інших юридичних осіб, коли цього вимагає охорона державних інтересів.

Такі повноваження були закріплені в п. 6 ч. 2 ст. 20 старого ЗУ “Про прокуратуру” від 15.05.2003 р. 762-IV, де передбачено було, що при виявленні порушень закону прокурор або його заступник у межах своєї компетенції мають право: “Звертатись до суду із заявами про захист прав і законних інтересів громадян, держави, а також підприємств та інших юридичних осіб” [4]. Таке право прокурора регламентоване у ст. 45 Цивільного Процесуального Кодексу і ст. 29 Господарського процесуального Кодексу [5, 6].

Здійснюючи захист прав і законних інтересів громадян і держави, прокурор представляє їх інтереси перед відповідними органами (державної влади, правоохоронними органами, підприємствами, установами, організаціями), які правомочні усунути порушення закону і поновити порушені права. Тобто, при здійсненні прокуратурою представництва інтересів громадян або держави виникають правовідношення, в силу яких прокурор (представник) виступає в суді від імені держави або громадянина (представляємих) з приводу захисту їх порушених прав, свобод і інтересів.

Діяльність прокурора щодо здійснення представництва в суді інтересів громадянина або держави була регламентована старим ЗУ “Про прокуратуру”, нормами Цивільно Процесуального Кодексу і Господарського Процесуального Кодексу, а також наказами Генерального прокурора України № 6 гн від 15.04.2004 р. “Про організацію наглядової діяльності органів прокуратури щодо захисту прав і свобод громадян та інтересів держави” та № 6/3 гн від 07.05.2004 р. “Про організацію роботи по представництву прокурором інтересів громадянина або держави в суді”. За загальним правилом, при надходженні звернень, заяв, повідомлень про конкретні порушення конституційних

прав і свобод людини, інтересів держави, від кого б вони не виходили, прокуратура діє в межах повноважень позасудового захисту, а коли це неможливо – шляхом представництва в судах їх інтересів.

Отже, ця діяльність тісно пов'язана з наглядом за додержанням і застосуванням законів, є, по суті, продовженням його у суді у особливій формі. Як зазначається у наказі Генерального прокурора України № 6/3 гн від 07.05.2004 р.: “Представництво прокуратурою інтересів громадянина чи держави в суді полягає у здійсненні прокурором процесуальних та інших дій, спрямованих на захист у суді інтересів громадянина або держави у випадках, передбачених законом, є засобом захисту і поновлення порушених прав громадянина та інтересів держави” (п. 3 наказу № 6/3 гн) [6].

Завдання нового закону було обмежити вплив Прокуратури України на діяльність інших органів, внаслідок чого мала б зменшитися корупція, хабарництво та незаконне втручання прокурорів у справи, що не належать до їх прямого відомства. Як зазначали науковці та практикуючі юристи, проблемною також була ст. 36-1 старого закону України «Про прокуратуру» від 05.11.1991 р.. Ця стаття надавала право прокурору на будь-якому етапі з власної ініціативи втручатися в судовий процес та “захищати” інтереси громадянина.

Аналіз новітнього законодавства, спрямованого на регулювання відносин за участю прокуратури, свідчить про необхідність подальшого дослідження цих питань. Це пояснюється наявністю низки правових проблем, які потребують нагального вирішення. Зокрема, це стосується правового статусу прокурорів, їх участі у цивільному, кримінальному та адміністративному процесах. Правова ситуація у цій галузі ускладнюється недосконалістю законодавства про діяльність суддів, адже воно також знаходиться на стадії реформування.

Висновок.

Підводячи підсумок наведеному, можна констатувати, що процес реформування органів прокуратури отримав гарний старт. Принаймні, у новому законі про прокуратуру було враховано більшість побажань та пропозицій експертів Венеційської комісії, які неодноразово добросовісно вивчали відповідні законодавчі ініціативи у вказаній сфері [8].

Список використаних джерел:

1. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.14 № 3541 // Голос України від 25.10.2014 р. – № 206.
2. Закону України «Про прокуратуру» від 05.01.2017, підстава №1798-19 з змінами та доповненнями.
3. Про прокуратуру: Закону України від 05.11.1991 №1789-ХІІ.
4. Про прокуратуру: Закону України від 15.05.2003 762-ІV.
5. Цивільний процесуальний Кодекс України: Закон України від 18.03.2004 № 1618-ІV.
6. Господарський Процесуальний Кодекс від 06.11.1991 № 1798-ХІІ.
7. Наказ Генерального прокурора України № 6/3 гн від 07.05.2004 р.
8. Висновок Венеційської комісії від 14 жовтня 2013 року №735/2013 (який надався до проекту Закону України «Про прокуратуру» до його остаточного ухвалення парламентом).

Олефіренко Я.І.,

студент гр. БП-1-16

факультету підприємництва та права

Київського національного університету

технологій та дизайну.

Науковий керівник: професор Олійник А.Ю.

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ОСОБИ НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Слід зазначити, що в Україні поняття «бізнес» і «підприємництво» сприймаються як слова-синоніми. Сутністю підприємництва є знаходження і апробація чогось нового, того, чого не було раніше в структурі виробництва, соціумі чи суспільстві. Актуальність цієї теми полягає в тому, що підприємницька діяльність є найпоширенішим видом діяльності в Україні та дає майже 70% доходу в бюджет держави, а тому особливо важливе місце в системі прав і свобод особи займає конституційне право на підприємницьку діяльність. Відповідно до ст. 42 Конституції України кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Відповідно до раніше вказаної